

Да ли си ТИ силеџија?

Да се можда не питаш да ли си ти силеџија? Ево једноставног начина да то утврдиш. Прочитај следећи списак. Ако одговориш са „да“ на једно или два од ових питања, то може да значи да си на путу да постанеш силеџија. Ако на три или више питања одговориш потврдно, онда вероватно *јеси* силеџија и требало би да нађеш начин да промениш своје понашање.

1. Да ли малтретираш децу која су мања од тебе или животиње?
2. Да ли волиш да задиркујеш и исмеваш друге?
3. Да ли волиш да гледаш како они које задиркујеш постају узнемирени?
4. Да ли ти је смешно кад други у нечему погреше?

5. Да ли волиш да узимаш или уништаваш туђе ствари?
6. Да ли желиш да други ђаци мисле да си нај-јачи у школи?
7. Да ли се често љутиш и да ли твоја љутња дуго траје?
8. Да ли за све што је лоше у твом животу окривљујеш друге?
9. Да ли волиш да се светиш онима који те повреде?
10. Да ли у игри и спорту обавезно мораш да победиш?
11. Да ли бринеш због онога што ће људи помислити о теби ако изгубиш у било чему?
12. Да ли се љутиш или постајеш љубоморан кад је неко други у нечему успешан?

Упс! Да ниси управо схватио да си силеџија? А можда овај списак крије опис неке особе коју познајеш – твог старијег брата или сестре, или твог најбољег друга?

Добра вест: Насилници могу да потраже помоћ како би научили да изађу на крај са сопственим осећањима, да се слажу са другим људима и да стекну другаре. Помоћ могу да им пруже родитељи, наставници, школски психолози и друге одрасле особе. Ти само треба да затражиш помоћ.

Оно што је заједничко насилницима и њиховим жртвама јесте БЕС. Насилници бес искаљују на својим жртвама, а њихове жртве су бесне због онога што им насилници раде.

Када следећи пут будеш осетио како у теби кипти бес, покушај да с тим изађеш на крај на неки бољи начин. Удахни дубоко неколико пута, број уназад све док не осетиш да си почео да се опушташ, замисли неко мирно место, помази своју мачку, размишљај о нечему пријатном или разговарај с неким о свом бесу.

Сви смо ми некад имали посла с насилницима. Чак су и сами насилници некад били жртве! (Управо је то један од разлога за такво њихово понашање.) Али то, наравно, не значи да је насилништво нормално. Нити да треба да патиш у тишини, нити да и сам треба да постанеш силеџија.

Шта ћеш урадити кад те неко следећи пут буде малтретирао?

Размисли о томе. Направи план. Буди спреман да нешто кажеш, да одеш или да побегнеш.

Силеџије су стварно прави гњаватори, али то не значи да због њих *стално* треба да те боли глава.

Порука за наставнике и родитеље

Новине и часописи пуни су прича о насиљу у школама. Вероватно сте читали о бандама, о томе да ђаци доносе оружје у школу, о тучама које су се отеле контроли, као и о сексуалном узнемиравању. У основи ових насилних појава јесте један раширен, али често занемарен проблем: насилништво.

Многи од нас могли би да се сете да су некад били жртве насилништва. Али данас је насилништво постало озбиљније. Нека деца предузимају очајничке кораке да би изашла на крај с малтретирањем – посежу за оружјем у самоодбрани или изврше самоубиство. Многа деца се плаше одласка у школу. Док су у школи, избегавају да иду на места која се сматрају опасним – као што су тоалети или завучени ходници.

Запослени у школским управама постају све свеснији ширења и озбиљности насилништва. У неке школе уведени су програми за смањење насиља и за решавање сукоба. Циљ тих програма јесте покушај да се насилницима и њиховим жртвама помогне да пронађу начин да се некако сложе. Да би се

насилништво успешно сузбијало, важно је покренути ширу друштвену акцију. На пример, потребно је да жртве буду уверене да ће школска управа нешто предузети ако пријаве проблем с насилницима. А насилници морају да схвате да њихово понашање неће бити толерисано.

Ако сте наставник, можете предузети кораке за сузбијање насилништва у учионици и изван ње:

1. Сазнајте колико је насилничко понашање распрострањено у вашој школи. Направите анонимни упитник и разделите га родитељима или разговарајте насамо с наставницима, ђацима и њиховим родитељима.
2. Одредите строга правила против насилништва на својим часовима.
3. Распитајте се да ли у тоалетима, школском дворишту, трпезарији и на ходницима има агресивних инцидената. Постарајте се да неко надгледа школу и простор око ње како би та средина постала безбеднија.
4. Направите досије о насилничким испадима и запишите имена, датум, време и околности. Поднесите извештај директору.
5. Пружите ђацима прилику да разговарају о насилништву и његовим последицама тако што ћете организовати радионице и дискусије у учионици.

6. Укључите управу и родитеље у акције усмерене на подстицање доброг владања и на пружање подршке жртвама насилништва.

* * *

Уколико сте родитељ, можда нисте свесни тога да је ваше дете жртва насилничког понашања. Многа деца се плаше да одраслима кажу шта им се дешава. Непријатно им је и мисле да сами треба да реше проблем. Размислите о томе да ли сте код свог детета приметили неке од ових знакова:

- бежи са часова или је често болесно, па изостаје из школе
- има модрице за које вам не говори
- добија слабије оцене
- нерадо разговара о школи
- нестају му ствари
- често поново тражи новац за ужину, уз објашњење да га је изгубило
- долази кући у прљавој одећи (због туче).

Ево шта можете да урадите ако је ваше дете жртва насилништва:

1. Разговарајте с дететом и кажите му да га разумете и да бринете о њему.
2. Разговарајте с наставником свог детета или са запосленима у школској управи и обавестите их о ономе што се дешава. Идите у школу после наставе, обавите разговор телефоном или напишите писмо да бисте заштитили дете и да бисте били сигурни да силеџија и друга деца неће сазнати за то. Водите евиденцију о ситуацијама у којима је ваше дете било изложено насилништву и забележите време кад сте са запосленима у школи разговарали о том проблему.
3. Научите дете вештинама које су потребне за решавање сличних проблема. У овој књизи описано је више ситуација које можете да одглумите и увежбате са својим дететом. Дете неће моћи да реши овај проблем тако што ће се физички бранити од силеџије или га игнорисати. Уместо тога, биће потребно да покаже вербалну одлучност и да има довољно храбрости да тражи помоћ од одраслих.